

Pottseppmeister, kes valdab hea küttekeha saladusi

Kena Kolle tuleb appi, kui otsid oma koju seda õiget tuleaset või soovid taastada olemas olevat. Kuigi Kena Kolde pottseppmeister Eero Tisleri suurim armastus kuulub glasuorpottidest küttekeha teostamisele. Viimase aasta jooksul ta vaid neid valmistanud ja uute eesootavate tööde järjekord võib kohati ulatuda ka pikaks. Nii, et neil, kel mõtetes tulevikus glasuurahju omanikuks saada, oleks mõistlik juba praegu pottseppmeistri jutule minna.

Ahjuehituse vastu tundis meistrimees sügavat huvi juba noores eas. Toona valmisidki esimesed kütteseadmed - kipsist kaminaid metallist südamiku ümber. Kuid see polnud see töö, mida hing ihkas teha ning edasi järgnesid erialaõpingud kutsekoolis, mille lõpetamise järgi saabus aimdus - sealt saadud teadmiste ja tarkusega ta endale koju ahju ehitada ei oska. Kuid soov saada pottseppmeistriks oli suur. Nii otsustaski Eero Tisler endale meistrist õpetaja leida. Veidi tegijaid uurinud valis ta enda õpetajaks ühe tunnustatud pottseppmeistri Eestist.

*Foto: Birgit Püve,
"Maakodu"*

Ühes rütmis hingamine

Ahjumeister on kui arhitekt, sest kõikide küttekehade projektid teostab ta ise, arvestades ahju omaniku soove. Lisaks loominguilisele ja heal tasemel erialastele oskustele, on heaks ahjumeistriks olemisel oluline ka paindlikkus, hea eneseväljendus, kui ka teise inimese mõistmisoskus ning suhtlemisjulgus.

"Nii nagu inimesed, nii on ka ahjud on kõik erinevad. Ja iga küttekehaga kaasneb uus lähenemine. Ja iga uus küttekeha on taas väljakutse," märgib Eero Tisler. Oma õpetaja juures on ta väljaarendanud ka n.-õ ahju kuulamise ning peene tunnetamise oskuse, mis teebki ühest pottseppast oma ala tõelise meistri. Eero Tisler on meistriga päri ka selles osas, et ahi on naissoost: ta paisub ja kahaneb ning valmiskujul on küttekeha nagu tõeline perenaine, kelle ümber tiirleb kogu elu. Hästi ehitatud ahju puhul see nii ongi, ja aastakümneid. Sellise õnnestumise eelduseks on aga pererahva ning pottseppmeistri koostöö. "Ahiküte on elustiil ehk ühes rütmis hingamine!" tõdeb pottseppmeister.

Küttekeha kui sisekujunduselement

"Pottsepp ja küttekeha vajav pere peavad alati enne kohtuma. Sobivus peab olema kindel ja kaks osapoolt peavad ühele lainele saama. Pottsepatöö võtab aega ja kui inimesed omavahel ei sobi, tekivad hiljem probleemid," tõdeb Eero.

Ühe kena, hästi töötava küttekeha tegemisele kulub Eero väitel tubli kuu aega. Suurtele projektidele veelgi rohkem. Nii tasuks töö tellida vähemalt pool aastat enne kütteperioodi, sest siis on aega mõelda küttekeha välimusele, ning ka materjalide tellimine võtab aega. Hea ahju saladuseks on Eesti potitehase ahjupotid ja tasemel pottseppmeister. "Õige ahi pole toas mitte vaid ainult soojaandmise eesmärgil $\frac{3}{8}$ see on ka eritellimusel teostatud sisekujunduselement, mida kauplusest ei saa," tõdeb Eero Tisler. Lisaks on meistri ehitatud pottahjud taastatavad ka 50³/₈70 aasta pärast.

Küttekeha kui muusika

Kuhu milline ahi sobib sõltub ka hoone asukohast, selle ehitamise ajastust ja stiilist. Iga alevi, küla või linnaosa elamurajoonis on oma stiil, mida tuleb ehituskive valides järgida. Ahju olemust tuleb mõista, sest kõik küttekehad ei sobi igasse kodusse. Mõnda tuppä on vaja ahju, mis soojeneb ruttu, teise ruumi passib paremini passiivahi, mida tuleb kaua kütta ning mis püsib pikka aega soe. "Minu töö sisu saab selgeks kliendiga läbirääkimiste käigus. Igasse kodusse ei sobigi läikivast kivist küttekehad, küll aga võib sobida punasest või hoopis mustast kivist, käsitsi vormitud kividest, mattpotist või hoopis krohvitud ahi," selgitab ta.

Nii ongi hea pottseppmeister kui viiulivirtuoos: lisaks erialasele meisterlikkusele teeb meistrist meistri peen taju instumendi ja ümbritseva keskkonna iga nüansi osas ning oskus need muuta ühtseks tervikuks kasutades nii teadmisi, kogemusi, kuldseid käsi ja suurepäraseid tunnetusi. Nii nagu sünnib muusika, sünnib ka meisterlik ahi. Või nagu ütleb Ahjuvaim: "See on eneseteostus, mis viimaks annab kellelegi sooja."

Veidi GLASUURPOTTIDEST AHJUST ehk KAHHELAHJUST

Glasuurpottidest ahi on eluruumide põhiküttekeha, mis ehitatakse vastavalt köetava pinna suurusele. Ahjude ajalugu ulatub kuuesaja aasta taha. Ahjukahhel on teinud läbi pika arengutee. Algul laoti ahi kividest, siis aga hakati kasutama savipotte. Sellest tulenebki tänaseni säilinud nimetus ahjupott. Tavaline savipott tegi läbi arengu ümarast kandiliseks, et seda oleks lihtsam ahjuseinaks kokku laduda, ja selle sügavus hakkas vähenema, see muutus pigem kunstipäraseks reljeefiks. Kui pott glasuuriti, sai temast kahhel, mida seejärel hakati kaunistama maalinguga, mis oli suureks sammuks edasi kahhelahju arengus otstarbekaks luksusesemeks, lausa kunstiteoseks. Samas kasutati vanasid häid glasuurimata ahjupotte ka uute vormide kõrval edasi.

Eero Tisleri poolt käsitööna valmistatud ahi

Et kahhelkivide valmistamine nõudis spetsiaalseid oskusi, jäid kahhelahjud kauaks luksustoodeteks. Nii kahhelkivide kui kahhelahjude kuju muutus vastavalt sel ajal valitsevatele stiilisuundumustele. Eristatakse gooti, renessansi, baroki, rokokoo- ja klassitsistlikus stiilis ahje. Ahjukunsti tõeliseks õitseajaks võib lugeda historitsismiaega 1870ndatest 1920ndate aastateni, mil enamik varasematest stiilidest oli au sees ja varakatel inimestel oli kahhelahi pea igas ruumis. Ahjudele kulutatud raha peegeldas perekondade ühiskondlikku positsiooni. Ka tänasel päeval on kahhelahi nii kodu kaunistuseks kui sooja andjaks. On tehaseid, kus toodetakse nii siledaid kui ka reljeefseid kahleid, karniise, ning on ka meistreid, kes nendest kauni ahju suudavad ehitada. Ka vanu kahhelahje suudetakse kvaliteetselt restaureerida taaskõetavateks. Kuid selliste väärtuste juurde tasub usaldada vaid väga kogenud meistreid.

Tutvu Kena Kolle poolt teostatud töödega, klikkides siin: **Facebook**

**Kena
Kolle**

Kena Kolle OÜ

Tel: (+372) 5599 9123

kenakolle@gmail.com

[Facebook](#)